

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania M. Ż.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 czerwca 2025 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 14 lutego 2024 r., sygn. akt III AUa 1062/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża M. Ż. kosztami pełnomocnika organu rentowego
w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 14 lutego 2024 r., sygn. akt III AUa 1062/23, Sąd Apelacyjny w Gdańsku – w sprawie z odwołania M. Ż. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku – oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z dnia 30 maja 2023 r., sygn. akt VII U 22/22, w którym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie M. Ż. od decyzji organu rentowego z dnia 3 listopada 2021 r., w której ZUS Oddział w Gdańsku odmówił ubezpieczonemu M. Ż. ustalenia wysokości emerytury według nowych zasad tj. w oparciu o przepis art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1251), ponieważ ubezpieczony nie spełnia warunków do przyznania emerytury powszechnej na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, gdyż nie osiągnął 25-letniego okresu zatrudnienia, a jedynie 9 lat, 11 miesięcy i 2 dni.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego ubezpieczony zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano przyczynę przyjęcia skargi określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W ocenie skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wskazano, że „skarga ma duże znaczenie społeczne. Jak ważnym jest dbanie o obywatela, a w szczególności o zabezpieczenie społeczne wojskowych pokazują nam dzisiejsze czasy wojny. Rola wojskowego jest dzisiaj specjalna, gdyż jest to osoba gotowa bronić kraju i oddać życie za kraj. Nie można więc po spełnieniu swojego obowiązku zostać ulokowana w luce prawnej, uzasadnianej jako społeczne koszty reformy emerytalnej. Trudno jest więc w tym kontekście mówić, iż nie doszło do naruszenia zasady równości. Trudno doszukać się tu tych samych cech relewantnych - na które powołują się Sądy I i II instancji, dających możliwość odmiennego kształtowania sytuacji prawnej ubezpieczonych, gdy osoba taka jak...” M. Ż. „...oprócz służby ojczyźnie musiała by dodatkowo pracować, aż do starości, aby móc skorzystać z dodatkowego świadczenia emerytalnego. Nie o to jednak chodziło w reformie emerytalnej. niesprawiedliwym społecznie jest więc twierdzenie, że Ubezpieczony jest zabezpieczony socjalnie, ponieważ posiada już prawo do emerytury wojskowej...”.

W ocenie skarżącego „w świetle przedstawionego stanu faktycznego i prawnego sprawy, zdaniem Ubezpieczonego Sąd Apelacyjny błędnie zinterpretował wskazane powyżej przepisy prawa. Zatem mając powyższe na uwadze skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem nie sposób odmówić racji stanowisku Ubezpieczonego”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o: 1. odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; 2. oddalenie skargi kasacyjnej; 3. zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz pozwanego organu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy

prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07; LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Postulowana w uzasadnieniu wniosku „oczywista zasadność” skargi kasacyjnej nie została sprecyzowana we wskazaniu konkretnego przepisu prawa, z naruszeniem którego skarżący wiązałby wystąpienie sugerowanej przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Poza prostym powołaniem się na „wskazane powyżej przepisy prawa” brakuje w uzasadnieniu wniosku tak konkretnego wskazania, o które przepisy prawa chodzi jak i odpowiedniego wyводу zawierającego argumentację, którą skarżący wykazałaby walor oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wypada przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) podlegają rozpoznaniu na etapie tzw. „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy

kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 maja 2008 r., I UK 16/08, LexPolonica nr 3058328).

Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, że przedmiotem sporu było prawo ubezpieczonego do obliczenia emerytury na podstawie nowych zasad, czyli na podstawie art. 55 w zw. z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1251). Sąd Apelacyjny uwzględnił to, że skarżący (ur. 4 września 1945 r.) od 1996 r. jest uprawniony do emerytury wojskowej. Świadczenie to przysługuje ubezpieczonemu w pełnej wysokości tj. 75,00 % podstawy wymiaru. Do wysługi emerytalnej wojskowy organ emerytalny przyjął wyłącznie okres służby wojskowej od dnia 23 lipca 1963 r. do dnia 30 czerwca 1996 r. Po zwolnieniu ze służby, w okresie od 1 lipca 1996 r. do dnia 31 maja 2006 r. ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w T. S.A. Po dniu 1 sierpnia 2006 r. ubezpieczony jest zgłoszony wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Zaskarżoną decyzją pozwany odmówił ubezpieczonemu M. Ż. ustalenia wysokości emerytury według nowych zasad, tj. w oparciu o przepis art. 55 ustawy emerytalnej, ponieważ ubezpieczony nie spełnia warunków do przyznania emerytury powszechnej na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, gdyż nie osiągnął 25-letniego okresu zatrudnienia, a jedynie 9 lat, 11 miesięcy i 2 dni.

Przedstawione wyżej ustalenia stanowiły punkt odniesienia do zastosowania w sprawie przepisów prawa materialnego – przy czym ich dokładna analiza interpretacyjna została bardzo szczegółowo przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W konkluzji Sąd drugiej instancji podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że w momencie wnoszenia przez ubezpieczonego składek do systemu powszechnego z tytułu zatrudnienia, nie było wiadomo, że jego składki nie będą miały wpływu na przyszłe świadczenie emerytalne. Gdyby ubezpieczony

nadal pozostał w zatrudnieniu lub dobrowolnie opłacał składki na ubezpieczenia społeczne w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą do osiągnięcia 25 lat składkowych i nieskładkowych, nabyłby prawo do świadczenia emerytalnego na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej. Sąd drugiej instancji podkreślił, że w świetle obowiązujących przepisów prawa i aktualnego stanowiska judykatury ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020 r., poz. 586 ze zm.) (uchwała Sądu Najwyższego składu siedmiu sędziów z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21, OSNP 2022 nr 6, poz. 58).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawiono przekonującej argumentacji polemicznej, uwzględniającej podstawy zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji; argumentacji wykazującej walor oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. niniejszego postanowienia ma podstawę w art. 102 k.p.c.

[SOP]